

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
SOU Hluboš

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento výukový materiál byl vytvořen a financován v rámci programu OPVK projektu "Kovné příležitosti ve výuce pro všechny" registrační číslo projektu-CZ.1.07/1.2/05/03/00/10

1. ČLOVĚK A DEMOKRACIE

TÉMA: POLITICKÁ MOC

PŘEDMĚT: OBČANSKÁ NAUKA

ROČNÍK: 1.r., STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ, pro třídy se speciálními vzdělávacími potřebami

KLÍČOVÁ SLOVA: : POLITICKÝ SYSTÉM, POLITICKÁ MOC, ZÁKONODÁRNÁ MOC, VÝKONNÁ MOC, SOUDNÍ MOC

ŠKOLA: STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ HLUBOŠ

X 13-17:53

METODIKA

1. strana - Základní znaky
2. strana - Metodika
3. strana - Politický systém
4. strana - Politická moc
5. strana - Autorita
6. strana - Ústava - rozdělení moci
7. strana - Moc zákonodárná
8. strana- Působnost Sněmovny
9. strana - Moc výkonná - vláda
10. strana Moc výkonná - prezident
11. strana - Moc soudní
12. strana - Diskuse nad citáty
13. strana - Použité materiály

X 13-17:47

POLITICKÝ SYSTÉM

- součást sociálního systému
- jeho prostřednictvím se realizuje politická moc, mobilizují se zdroje vedoucí k dosažení cílů vedoucích sociální síť (elit, lobby, aktivní veřejnosti)
- je provázán s ostatními systémy (např. ekonomickými, kulturními...)
- zahrnuje rozmanité aktivity
- komplex institucí, zprostředkujících vzájemný vztah mezi občany a vládou: volby, volební systémy, kampaně, politické strany a hnutí, zájmové organizace, orgány místní správy a samosprávy, veřejné mínění, sdělovací prostředky)

cít.
Robert Dahl: " Politický systém je trvalý model lidských vztahů, které zahrnují d z ančné mry moc, vládu nebo autoritu."

2 26-17:35

POLITICKÁ MOC

- nejrozšířenější společenský vztah
- studovaná politickou sociologií
- Weber: "Možnost uskutečňovat cíle v sociálním životě, a to i přes odpor druhých."
- možnost jedinců, skupin, veřejnosti prosazovat své zájmy prostřednictvím politiky, právních norem

formy - fyzická moc, ekonomická, psychická, morální

druhy moci - moc jednotlivce
 - moc skupiny
 - moc politické strany
 - moc státu

a) pozitivní - nastoluje změny
b) negativní - zneužití moci

- moc - uplatnění vůči fyzickým nebo právnickým osobám v oblasti ekonomiky, obrany a bezpečnosti, morálních vztahů
- prosazování politické moci: a) násilnými postupy a bezprávím
 b) opřena o systém norem (legalita)

Z

AUTORITA

- uznání, respektování sociální pozice jednotlivce

- 1. tradiční**
- vychází z tradic a zvyklostí
- 2. racionální (legální)**
- založena na dohodě nebo na smlouvě mezi vládoucími a ovládanými
- založena v právním řádu
- nadřazeným není politik, ale úřad
- 3. charitativní**
- založena na souboru mimořádných vlastností vůdčí osobnosti

A) De iure - podle práva, zákonů B) De facto- podle skutečnosti

2 26-17:35

ROZDĚLENÍ POLITICKÉ MOCI V ČR

- 1. ZÁKONODÁRNÁ**
- vydávají zákony
- Parlament - Sněmovna a Senát
- 2. VÝKONNÁ**
- vykonávají zákony
- musí být ustanovena ústavním postupem a řídit se platnými zákony
- vláda a prezident
- 3. SOUDNÍ**
- vysvětlují a chrání
- zcela nezávislá moc na zákonodárcích a výkonných orgánech
- řídí se pouze platnými zákony

2 26-17:35

MOC ZÁKONODÁRNÁ

- náleží Parlamentu (dvě komory - Sněmovna a Senát)
- Sněmovna - 200 poslanců - na dobu 4 let
- Senát - 81 senátorů - na dobu 6 let, každé dva roky se mění jedna třetina senátorů
- do Sněmovny může být zvolen každý občan ČR, který má právo volit a dosáhl věku 21 let
- do Senátu může být zvolen každý občan ČR, který má právo volit a dosáhl věku 40 let

Příklady úkolů:

- projednává návrhy zákonů a vyslovuje s nimi souhlas
- navrhuje a schvaluje rozpočet
- projednává mezinárodní smlouvy
- volí společně se Senátem prezidenta
- kontroluje činnost vlády, jedná o důvěře vlády
- odpovídá na interpelace poslanců
- volí a odvolává členy Nejvyššího kontrolního úřadu
- zřizuje výbory, vyšetřovací komise

2 26-17:35

MOC VÝKONNÁ

Výkonnou moc vykonává: vláda a prezident

Vláda:

- je vrcholným orgánem výkonné moci
- skládá se z předsedy vlády, místopředsedů vlády a ministrů
- předseda vlády podává demisi do rukou prezidenta
- ostatní členové podávají demisi předsedovi vlády a ten ji předí prezidentovi
- vláda rozpracovává zákony do jednotlivých rezortů
- vláda kontroluje a řídí státní administrativní aparát

2 26-17:35

Prezident ČR

- hlava státu, volí ho Parlament na společné schůzi obou komor
- je volen na 5 let, musí mít právo volit, věk nad 40 let, bezúhonný

úkoly prezidenta:

- jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády, přijímá jejich demisi
- svolává zasedání Poslanecké sněmovny, rozpouští Sněmovnu
- jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy
- odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem, uděluje amnestii
- má právo Veta, nesouhlasit se zákonem schváleným Sněmovnou a Senátem
- podepisuje zákony
- ratifikuje zahraniční smlouvy
- jmenuje členy Bankovní rady ČNB
- zastupuje stát, reprezentuje stát
- je vrchním velitelem ozbrojených sil
- jmenuje a povyšuje generály
- jmenuje soudce
- propůjčuje a uděluje státní vyznamenání

2 26-17:35

MOC SOUDNÍ

- soudní moc vykonávají republiky nezávislé soudy
- soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí, nestranní
- zákonem stanoveným postupem poskytují ochranu právům

soustava soudů:

1. ústavní soud
2. nejvyšší soud
3. nejvyšší správní soud
4. vrchní soud
5. krajské a okresní soudy

2 26-17:35

DISKUSE NAD CITÁTY

1. Kde je zákon, je i trest.
2. Cicero : " Do podsvětí je odevšad stejně daleko."
3. Nejmocnější je ten, kdo přemůže sám sebe.
4. Z jednoho zla se rodí druhé.
5. Proti tomu, co se už stalo, se neargumentuje.
6. Ovidius : " Kdo smí hřešit, hřeší méně."
7. Co se stalo, stalo se Factum est factum.
8. Začátkem záchrany je znalost provinění.
9. Albert Camus: " Neexistuje nevinná lež."

2 26-17:35

POUŽITÉ ZDROJE:

1. Valenta, M.: Občanská nauka pro střední odborná učiliště, Praha 2004, SNP
2. Dudák a kolektiv autorů: Občanská nauka pro střední odborná učiliště, Praha 2003, SNP
3. Hrachovcová, M., Bezchlebová, M.: Občanská výchova pro 8. ročník ZŠ a víceletá gymnázia, Olomouc, 1999, nakladatelství Olomouc
4. Galerie Smart program
5. www.wikipedia.org/wiki/Ústava
6. www.gylon.cz/~ruset/zsv/politika
7. obrázek Sněmovna Prague 4686.JPG

X 13-18:24